

Sygn. akt II CSK 73/19

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku M. K.
przy uczestnictwie M. B.
o podział majątku,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 31 lipca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 5 września 2018 r., sygn. akt X Ga (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2. oddala wniosek uczestniczki postępowania o zasądzenie od wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. K. złożył wniosek o zniesienie współwłasności wspólnego majątku jego oraz uczestniczki postępowania M. B. jako współników spółki cywilnej działającej pod firmą „F.” s.c.

Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2017 r. Sąd Rejonowy w K. ustalił skład majątku wspólnego współników spółki cywilnej pod nazwą „F.” s.c. (pkt I), ustalił, że do majątku, o którym mowa, wnioskodawca wniósł udziały w wysokości 11%, a uczestniczka w wysokości 89% (pkt II), dokonał podziału tego majątku przez przyznanie uczestniczce prawa własności towarów handlowych, ruchomości i praw wymienionych w postanowieniu (pkt III), tytułem wyrównania udziałów zasądził do uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 14 732,12 zł (pkt IV), oddalił wniosek wnioskodawcy o zwrot pożytków z dochodów z majątku wspólnego po rozwiązaniu spółki (pkt V), ustalił wartość przedmiotu postępowania na kwotę 133 928,36 zł (pkt VI) i rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt VII i VIII).

Na skutek apelacji wnioskodawcy Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 5 września 2018 r. zmienił postanowienie z dnia 29 grudnia 2017 r. w ten sposób, że w punkcie II zobowiązał wnioskodawcę do wydania uczestniczce mini siłownik Y. (...), w punkcie III zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 21 271,85 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 lipca 2012 r. do dnia zapłaty i w punkcie V oddalił wniosek wnioskodawcy o zasądzenie od uczestniczki wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnych w sposób wyłączający ich współposiadanie przez wnioskodawcę po ustaniu wspólności majątku (pkt II) i oddalił apelację wnioskodawcy w pozostałym zakresie (pkt III).

Wnioskodawca złożył skargę kasacyjną od postanowienia z dnia 5 września 2018 r. w części oddalającej jego apelację od postanowienia z dnia 29 grudnia 2017 r. w zakresie dotyczącym wniosku o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy od uczestniczki kwoty 66 514,00 zł tytułem wyrównania udziałów (pkt III postanowienia z dnia 29 grudnia 2017 r.) i w zakresie dotyczącym wniosku o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy od uczestniczki wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnych w sposób wyłączający ich współposiadanie przez wnioskodawcę po

ustaniu wspólności majątku (pkt V postanowienia z dnia 29 grudnia 2017 r.). Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania bądź o uchylenie zaskarżonego postanowienia i orzeczenie co do istoty sprawy przez zasądzenie na jego rzecz od uczestniczki kwoty 66 514 zł tytułem wyrównania udziałów i kwoty 60 137 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnych w sposób wyłączający ich współposiadanie przez wnioskodawcę po ustaniu wspólności majątku.

Wartość przedmiotu zaskarżenia wnioskodawca określił na kwotę 194 066 zł. Wyjaśnił, że skoro kwestionuje zasadę podziału majątku wspólnego, to wartość ta obejmuje wartość majątku podlegającego podziałowi w kwocie 133 928,36 zł, a ponadto także kwotę 60 137 zł żadaną przez wnioskodawcę tytułem wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnych w sposób wyłączający ich współposiadanie przez wnioskodawcę po ustaniu wspólności majątku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 875 § 1 k.c., od chwili rozwiązania spółki cywilnej stosuje się odpowiednio do wspólnego majątku wspólników przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem art. 875 § 2 i 3 k.c. Odesłanie to obejmuje nie tylko przepisy kodeksu cywilnego o współwłasności w częściach ułamkowych (art. 197 i nast. k.c.), ale także przepisy kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu o zniesieniu współwłasności (art. 617 i nast. k.p.c., przepisy ogólne o postępowaniu nieprocesowym, i - na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. - przepisy o procesie, por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2009 r., V CSK 325/08, OSNC-ZD 2009, nr D, poz. 101; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2010 r., I CSK 462/09, nie publ., i z dnia 14 czerwca 2012 r., I CSK 459/11, nie publ.). W sprawach o podział majątku wspólnego obowiązuje wobec tego art. 519¹ § 4 pkt 4) k.p.c., zgodnie z którym skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawach o zniesienie współwłasności, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że w tak zwanych sprawach działowych (dział spadku, podział majątku wspólnego małżonków, zniesienie współwłasności), w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy,

wartość przedmiotu zaskarżenia wyznacza nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek odwoławczy. Z reguły nie może przekraczać wartości udziału przysługującemu skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów, gdyż wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału. Wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60, z dnia 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14, nie publ., z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, nie publ., z dnia 18 marca 2015 r., III CSK 419/14, nie publ., z dnia 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15, nie publ., z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, nie publ., i z dnia 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16, nie publ.).

W okolicznościach sprawy - wbrew twierdzeniom wnioskodawcy - wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł. Wartość tę wyznacza nie suma wartości dzielonego majątku ustalona na kwotę 133 928,36 zł oraz wartości kwoty 60 137 zł żądanej przez wnioskodawcę tytułem wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnych w sposób wyłączający ich współposiadanie przez wnioskodawcę po ustaniu wspólności majątku, lecz suma kwot, które wnioskodawca chce uzyskać dodatkowo - w stosunku do zasądzonych już na jego rzecz kwot - w następstwie uwzględnienia skargi kasacyjnej, gdyż taka jest wartość interesu majątkowego, który wnioskodawca chce chronić w postępowaniu kasacyjnym. Oznacza to, że na wartość przedmiotu zaskarżenia składają się kwota 66 514 zł, pomniejszona o kwotę 21 271,85 zł zasądzoną na rzecz wnioskodawcy przez Sąd drugiej instancji, tj. kwota 45 242,15 zł, i kwota 60 137 zł żądana przez wnioskodawcę tytułem wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnych w sposób wyłączający ich współposiadanie przez wnioskodawcę po ustaniu wspólności majątku. Suma wskazanych kwot, decydująca o wartości przedmiotu zaskarżenia, wynosi 105 379,15 zł i jest niższa niż 150 000 zł.

W świetle art. 519¹ § 4 pkt 4) k.p.c. skarga kasacyjna wnioskodawcy jest wobec tego niedopuszczalna.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Zawarty w odpowiedzi na skargę wniosek uczestniczki o zasądzenie od wnioskodawcy kosztów postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy oddalił, gdyż uczestniczka nie zauważyła, że istnieją podstawy do odrzucenia skargi, i wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania albo o jej oddalenie (por. *mutatis mutandis* orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 1934 r. CII 1677/34, Zb. Urz. 1935, poz. 204, oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r. III CKN 563/01, nie publ., z dnia 29 marca 2011 r. IV CSK 593/10, nie publ. i z dnia 8 sierpnia 2012 r. II CSK 112/12, nie publ.).